

«Քայլ առ քայլ» բարեգործական հիմնադրամ

«Նախադպրոցական հաստատության մանկավարժական
աշխատողների մասնագիտական կարողությունների և
հմտությունների զարգացման» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ Երաժշտական պարապմունքների դերը երեխայի խոսքի
զարգացման գործում:

Երաժիշտ՝ Զարուհի Մելքունյան

Մանկապարտեզ՝ « Գյուղ Տավուշ» ՀՈԱԿ

2023թ.

Բովանդակություն

Ներածություն

Գլուխ 1

Երեխայի խոսքի զարգացում-----5,9

Գլուխ 2

Երաժշտություն և խոսք-----10,11

Գլուխ 3

Հետազոտական աշխատանք-----13,14

Դասի պլան-----15

Տնօրենի եզրակացությունը-----16

Եզրակացություն-----17

Գրականության ցանկ-----18

Ներածություն

Մեր օրերում, շոշափելով մանկության խնդիրների հետ կապված ցանկացած խնդիր, մենք բոլորս, առանց բացառությամբ, ցանկանում ենք տեսնել մեր երեխաներին առողջ, երջանիկ, ժպտերես, շրջապատի մարդկանց հետ շփվելու ունակություն: Բայց սա միշտ չէ, որ ստացվում է: Հատկապես դժվար է խոսքի խանգարումներ ունեցող երեխաների համար: Խոսքի պաթոլոգիա ունեցող երեխաներին բնորոշ է կոպիտ և նուրբ շարժիչ հմտությունների խախտում, և նրանց շնչառությունը հաճախ մակերեսային է: Որոշ երեխաներ հիպերակտիվ են, մյուսները պասիվ են, ինչը պայմանավորված է նյարդային համակարգի թուլությամբ: Խոսքի արտասանության ոչ հասունությունը կարող է հետագայում ազդել կարդալու և գրելու հմտությունների, ձեռքբերման վրա: Ցավոք սրտի չնայած այս խնդրի կարևորությանը մանկապարտեզներում դրան անբավարար ուշադրություն է դարձվում: Դրանով է պայմանավորված իմ աշխատանքի ընտրությունը << Երաժշտական պարապմունքների դերը երեխայի խոսքի զարգացման գործում >>:

Աշխատանքի թեման՝ Երաժշտական պարապմունքների դերը երեխայի խոսքի զարգացման գործում:

Ուսումնասիրության նպատակը՝ պարզել, թե երաժշտությունն իսկապես նպաստում է երեխայի խոսքի զարգացմանը:

Ուսումնասիրության առարկան՝ Խոսքի զարգացումը

Հետազոտության առարկան՝ Երաժշտության օգտագործումը, որպես խոսքի զարգացման միջոց նախադպրոցական տարիքի երեխաների մոտ:

Հետազոտության խնդիրը՝ պարզել, արդյոք երաժշտության միջոցով կարող ենք զարգացնել խոսքը:

Հետազոտության վարկածը՝ Ենթադրվում է, որ երաժշտությունը բարենպաստ ազդեցություն ունի նախադպրոցական տարիքի երեխաների խոսքի զարգացման վրա:

Գլուխ 1

Երեխայի խոսքի զարգացում

Երեխայի զարգացման տարբեր տարրերի շարքում առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվում խոսքի զարգացմանը: Տարբեր երեխաների մոտ այն շատ տարբեր է լինում՝ կախված տեմպերից և ֆիզիկական զարգացումից (խոսքի ապարատի ֆիզիոլոգիական զարգացում) և մտավոր զարգացումից:

Միայն մասնագետը՝ մանկական նյարդաբանը կարող է գնահատել, թե արդյոք երեխան ունի խոսքի զարգացման ուշացում: Այնուամենայնիվ, ծնողների համար օգտակար է իմանալ տարիքային նորմերը. ի վերջո, ծնողները ավելի լավ են ճանաչում իրենց երեխային, ամենաուշադիր և զգայուն են փոփոխությունների նկատմամբ և, անհրաժեշտության դեպքում, կարող են բժշկի ուշադրությունը հրավիրել հնարավոր խնդիրների վրա:

Այսպիսով, երեխաների խոսքի զարգացման մոտավոր նորմերն են.

Խոսքի ֆունկցիայի տիրապետումը բարդ գործընթաց է: Այն կայանում է նրանում, որ ունակ է արտահայտել սեփական հույզերը, ցանկությունները և մտքերը՝ օգտագործելով բառերը: Անհրաժեշտ է նաև տիրապետել ճիշտ թելադրությանը, սովորել, թե ինչպես ճիշտ կառուցել նախադասությունները և հասկանալ ասված արտահայտությունների իմաստը:

Խոսքի զարգացման առաջին փուլը սկսվում է մանկուց: Այս նախաձեռնության հաջողությունը որոշվում է շրջակա միջավայրի առանձնահատկություններով, տանը, մանկապարտեզում և դպրոցում կրթության բնույթով: Եկեք ավելի սերտ նայենք, թե ինչպես է ձևավորվում խոսքի ապարատը, ինչ գործոններից է կախված դրա զարգացումը և ինչպես խթանել գործընթացը:

Երեխաների խոսքի զարգացումը կախված է հետևյալ գործոններից.

- Լսողական ուշադրություն. Լսողության մի քանի տեսակներ կան՝ ներառյալ խոսքն ու երաժշտությունը: Առաջինի չափազանց արագ զարգացումը դանդաղեցնում է երկրորդի ձևավորումը: Հավասարակշռություն ձեռք բերելու համար ծնողները պետք է երգեն իրենց երեխայի համար և երաժշտություն նվագեն:
- Շարժիչի զարգացում. Դա ուղղակիորեն կապված է լեզվի զարգացման հետ: Հետևաբար, խաղերը պետք է ներգրավեն մարմինը, հատկապես փոքր մկաններն ու զգայարանները: Մա կօգնի երեխային արագ տիրապետել խոսքի գործառույթին:
- Մտավոր աճ . Հաճախ երեխան արտասանում է արտահայտություններ, որոնք անիմաստ են ծնողների համար: Նրանք չպետք է ընկալվեն որպես ցածր ինտելեկտի ապացույց: Երեխան փորձում է արտահայտել իր հույզերն ու ցանկությունները՝ օգտագործելով իր գոյություն ունեցող բառապաշարը: Մասնագետները խորհուրդ չեն տալիս օգնել նրան՝ ուղղելով սխալները, քանի որ դա խանգարում է խոսքի ապարատի բնական զարգացմանը:
- Զգացմունքային բաղադրիչ . Խոսքի զարգացման գործընթացը մեծապես կախված է մեծահասակների հետ հարաբերություններից: Եթե կա շփում, երեխան ջանասիրաբար կրկնում է ծնողների խոսքերն ու գործողությունները, ինչը նպաստում է խոսքի ֆունկցիայի վաղ ձևավորմանը: Այս հարցում զգալիորեն զիջում են էմոցիոնալ կապից զրկված երեխաները:
- Հաղորդակցություն. Խոսքը միայն զգացմունքների և ցանկությունների արտահայտություն չէ: Այն զարգացնելու համար երեխան պետք է անընդհատ շփվի:

- Ահա թե ինչպես է այն ավելացնում բառապաշարը և բարելավում խոսքի գործառույթները:

Խոսքի զարգացման հիմնական փուլերի իմացությունը կօգնի ժամանակին բացահայտել երեխայի մոտ հնարավոր խոսքի խնդիրները: Չնայած այն հանգամանքին, որ չկան խիստ չափանիշներ (ի վերջո, յուրաքանչյուր երեխա զարգանում է իր անհատական տեմպերով), տարիքային նորմերից ցանկացած շեղում պետք է զգուշացնի ուշադիր ծնողներին և դառնա ազդանշան լոգոպեդի հետ ժամանակին շփման համար: Ավելի լավ է, որ մասնագետը հերքի ձեր մտահոգությունները, քան բաց թողնեք խախտումը շտկելու արտոնյալ ժամկետը: **Կյանքի առաջին տարին** չափազանց կարևոր է երեխայի խոսքի զարգացման համար, քանի որ ուղեղի խոսքի տարածքները ակտիվորեն հասունանում են: Առաջին տարին նախաճառային շրջանն է, որը խոսքի հետագա զարգացման հիմքն է: Այն պայմանականորեն կարելի է բաժանել հետևյալ փուլերի՝ առաջին (0 – 3 ամիս) – հուզական և արտահայտիչ ռեակցիաների զարգացում:

երկրորդը (3 – 6 ամիս) – ձայնային ռեակցիաների ի հայտ գալու ժամանակը (բզզոց և բամբասանք); երրորդ (6-10 ամիս) - խոսքի ըմբռնման և ակտիվ բամբասանքի զարգացման սկիզբ. չորրորդ (10 ամիս – 1 տարի) – առաջին բառերի ի հայտ գալու ժամանակը:

Առաջին փուլ (0-3 ամիս)

Գոռալը առաջին ձայնային ռեակցիան է: Առողջ երեխայի լացը բարձր է ու երկար: Կյանքի 2-3 ամսվա ընթացքում գոռալու ինտոնացիաները բազմազան են դառնում: Օրինակ, սոված երեխայի լացը զրնգուն է և համառ, բայց անհարմարության լացը դանդաղ է և անարտահայտիչ: Հայտնվում է «*վերակենդանացման բարդույթ*»՝ չափահասի հետ նախավերբալ հաղորդակցության ամենապարզ ձևը՝ ժպիտի,

ընդհանուր քառասյին շարժումների, ձայների և մեծահասակին իր հայացքով հետևելու տեսքով: Արդեն այս տարիքում հնարավոր է ինտենսիվացնել երեխայի զարգացումը, քանի որ Վերածննդի համալիրի գալուստով երեխան սկսում է մշտական հաղորդակցության կարիք ունենալ:

Անհրաժեշտ է երեխային առաջարկել տարբեր ձևերի և գույների խաղալիքներ, բարձր ձայներ, ավելի հաճախ խաղալ նրա հետ, շարժվող խաղալիքներ, զարգացնել տեսողական կենտրոնացումը և շարժողական ընկալման գործողություններ:

Ի դեպ, փոքրիկին հանգստացնելու համար պետք չէ դիմել միայն ծծակին, քանի որ երբ նա ծծում է այն, ամբողջովին շեղվում է իրեն շրջապատող աշխարհից:

Երկրորդ փուլ (3-6 ամիս)

7-8 ամսականից մինչև 1 տարի նոր հնչյուններ են հայտնվում: Երեխան շատ անգամ անընդմեջ ռիթմիկ կրկնում է «չա-չա-չա...», «գե-հա-ջի...» և այլ շղթաներ՝ կատարելագործելով իր արտասանության հմտությունները և միևնույն ժամանակ լսելով ինքն իրեն: Այսպիսով, աստիճանաբար քանակը վերածվում է որակի: Հայտնվում են *բամբասող բառեր*, որոնք երեխան կապում է որոշակի անձանց, առարկաների և արարքների հետ: «Բի-բի» - մատնացույց է անում մեքենան, «վերև» - քայլում, «մա-մա» - դիմում մայրիկին և այլն: Բամբասող բառերը բաղկացած են այն հնչյուններից, որոնք հնչյունով մոտ են մայրենի լեզվի հնչյուններին (ի տարբերություն բզզոցների): Առողջ երեխաներն ունեն էմոցիոնալ արտահայտիչ խոսք: Մեծահասակների հետ շփվելու գործընթացում երեխան փորձում է ընդօրինակել խոսքի ինտոնացիան, տեմպը, ռիթմը, պահպանել խոսքի ընդհանուր ուրվագիծը:

Այս ժամանակահատվածում ձևավորվում է այլոց *խոսքի ըմբռնումը*: Արդեն 7-8 ամսականում երեխաները սկսում են համարժեք արձագանքել բառերին և արտահայտություններին, որոնք ուղեկցվում են ժեստերով և դեմքի

արտահայտություններով: Երեխան գլուխը շրջում է «Որտե՞ղ է հայրիկը» հարցին ի պատասխան: Կին»: Արձագանքում է նրա անվանը. Գիտի կենցաղային իրերի (Ժամացույցներ, օրոքոցներ...) սովորական տեղը, եթե դրանք նախկինում ցուցադրվել և անվանվել են: Այսինքն՝ բառի ձայնային պատկերի և առարկայի հարաբերությունները սկսում են զարգանալ: Հասցեագրված խոսքի լրիվ թյուրիմացությունը տազնապալի ազդանշան է:

Չորրորդ փուլ (10 ամիս – 1 տարի)

Առաջին բառերը հայտնվում են՝ բառ-նախադասություններ: Նույն բառը կարող է արտահայտել զգացմունքներ, ցանկություններ և նշանակել առարկա: «Մայրիկը» կոչ է, խնդրանք և բողոք: Առաջին բառերը բաղկացած են զույգ միանման (շատ ավելի հաճախ) և անհավասար վանկերից՝ «պա-պա», «դի-դի», «բի-կա» և այլն: Այս դեպքում մեկ վանկն առանձնանում է իր ծավալով և տեղողությամբ: Այսպես է դրվում շեշտը. Այս տարիքում խոսքի ակտիվությունը իրավիճակային է և կախված է հաղորդակցության մեջ մեծահասակի հուզական մասնակցությունից: 1 տարեկանում առողջ երեխան խոսում է 8-10 բառ՝ «համբույր-համբույր», «մու», «յում-յում»:

1 տարեկանից մինչև 3 տարեկան (նախադպրոցական տարիք) **ակտիվ խոսքը զարգանում է**, երբ երեխան սկսում է քայլել:

Կյանքի երկրորդ տարվա վերջում ձևավորվում է **տարրական բառակապակցություն** :

3 տարեկանում երեխան ինքնուրույն օգտագործում է **ամենապարզ քերականական կառուցվածքները** :

Սովորաբար, մինչև 5 տարեկան նա **պետք է զարգացած լիներ իր մայրենի խոսքի բոլոր ասպեկտները**՝ բառապաշար, քերականություն, հնչյունների արտասանություն

և հնչյունաբանական ընկալում:

Գլուխ 2

Խոսք և երաժշտություն

Երաժշտության դասերը երեխաների խոսքի զարգացման ամենաարդյունավետ և, որ ամենակարևորն է, հետաքրքիր միջոցներից են: Երաժշտական լսողության հիմքը խոսքի լսումն է: Երաժշտության մեջ արտահայտման միավորը շարժառիթն է, ինչպես խոսքի մեջ՝ խոսքը: Ե՛վ երաժշտության մեջ, և՛ խոսքի մեջ կան այնպիսի հասկացություններ, ինչպիսիք են ռիթմը, դինամիկան, տեմպը, ինտոնացիան: Յուրաքանչյուր երաժշտական և խոսքային արտահայտություն ունի բարձր կետ՝ գագաթնակետ: Իսկ երաժշտության մեջ կետադրական նշանների փոխարեն օգտագործվում են դադարներ: Նոր բառերը հիշելու լավագույն միջոցը դրանք կրկնելն է: Երեխան երգելիս կրկնում է արտահայտություններ ու բառեր՝ ոչ միայն մարզելով հիշողությունը, այլև հարստացնելով բառապաշարը:

1. Երգելիս վարժեցվում և վերահսկվում է ճիշտ շնչառությունը, որի շնորհիվ երեխան սովորում է կառավարել իր շնչառական ապարատը և սահուն խոսք արտադրել՝ առանց լարվածության ու ճիչի, բնական ձայնով:

2. Մանկական երգերից բառակապակցությունների կրկնվող կրկնությունների և զգույշ արտասանության միջոցով ձևավորվում է հստակ, ճիշտ թելադրություն: Դրանում հատկապես օգնում է ուսուցիչը՝ վերահսկելով արտահայտությունների և հնչյունների վերջավորությունների ճիշտ արտասանությունը և, անհրաժեշտության դեպքում, ուղղելով սխալներ թույլ տված երեխաներին: 3. Երգելու ընթացքում ձայնավոր հնչյունների արտասանությունը և բաղաձայնների հստակ, բայց ոչ միտումնավոր ընդգծված արտասանությունը օգնում է երեխաներին հեշտությամբ և բնականաբար ճիշտ արտասանել հնչյուններն ու բառերը և ձևավորել լավ տեքստեր:

4. Երաժշտությունը զարգացնում է երեխաների երևակայությունը և երևակայական մտածողությունը: Որոշակի մեղեդի նկարագրելիս երեխան օգտագործում է տարբեր բառեր և Էպիտետներ, որակյալ ածականներ՝ դրանով իսկ համարելով իր ակտիվ բառապաշարը և իր խոսքը դարձնելով ավելի զգացմունքային, հարուստ, արտահայտիչ և ինտելեկտուալ:

5. Ուսուցչի հետ խմբային երաժշտության պարապմունքները երեխաներին օգնում են ոչ միայն զարգացնել իրենց խոսքը և երևակայությունը, այլ նաև բարելավել նրանց հուզական և մտավոր ոլորտը, սոցիալական հարմարվողականությունը, սեր և հետաքրքրություն սերմանել երաժշտության, արվեստի և մշակույթի նկատմամբ ընդհանրապես: Եվ դա հսկայական դրական ազդեցություն է ունենում նրա ներաշխարհի ու աշխարհայացքի վրա:

6. Երգելիս վարժեցվում է հոդակապային ապարատը, որը նաև լավացնում է երեխայի խոսքի զարգացումը և արագացնում նրա խոսքի զարգացումը:

7. Երաժշտության դասերին ռիթմիկ վանկի յուրացումը խթանում է ընթերցանության հմտությունների զարգացումը:

8. Երգեր երգելիս երեխան ծանոթանում է նոր բառերի ու հասկացությունների, որոնց շնորհիվ նրա մտահորիզոնն ընդլայնվում է: Դրան կարելի է հասնել ոչ միայն ուսուցչի հետ դասերի ժամանակ, այլ նաև տանը՝ նոր երգեր սովորելով:

9. Երաժշտական պարապմունքները նպաստում են երեխայի ռիթմի, տեմպի զգացողության զարգացմանը և համահունչ, հարթ, ինտոնացիոն արտահայտիչ խոսքի ձևավորմանը:

10. Երաժշտությունը զարգացնում է ձայները ականջով տարբերելու կարողությունը, բարելավում է ճանաչողական գործառնությունները (հիշողություն, մտածողություն, կենտրոնացում, երևակայություն), օգնում է երեխային ավելի լավ արտահայտել իր

զգացմունքներն ու հույզերը և վերարտադրել դրանք բանավոր, ինչպես նաև շարժումների, ժեստերի օգնությամբ (այստեղ դասերը գալիս են փրկարարական պարի, թատերական խմբի):

11. Անսամբլում կամ երգչախմբում երգելը երեխայի մոտ զարգացնում է համայնքի զգացում, թիմում լինելու, ուրիշներին լսելու և լսելու կարողություն:

Գլուխ 3

Հետազոտական աշխատանք

Երաժշտությունը խորապես և բազմազան կերպով ազդում է մարդկանց զգացմունքների, մտքերի և կամքի վրա և մասնակցում անհատականության ձևավորմանը: Երաժշտությունը վաղուց ճանաչվել է որպես մարդու անձնական որակների և նրա հոգևոր աշխարհի ձևավորման կարևոր միջոց: Ժամանակակից գիտական հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ երաժշտական զարգացումն ազդում է ընդհանուր զարգացման վրա, ձևավորում է հուզական ոլորտ, բարելավում է մտածողությունը, խոսքը, երեխան զգայուն է դառնում արվեստի նկատմամբ:

Այս ամենից ելնելով կատարել եմ հետազոտական աշխատանք: Կատարել եմ դիտում տարատարիք խմբում, որպեսզի հասկանամ, արդյոք ունենք երեխա, ով ունի խոսքային հապաղում: Դիտման արդյունքում նկատելի էր մի քանի երեխաների մոտ որոշ բառերի դժվար արտասանելի լինելը: Խոսեցի տվյալ խմբի դաստիարակի հետ, որպեսզի համոզվեի, արդյոք ճիշտ եմ նկատել: Եվ Այո, պարզվեց, որ այդ խմբում կան երեք խոսքային հապաղմամբ երեխա: Իմ խնդիրն էր, երաժշտության միջոցով փորձել օգնել երեխային:

Հետազոտության արդյունքները հետևյալն են:

Տարատարիք խմբում խոսքի զարգացման մեջ արդյունավետ արդյունքների հասա այն ժամանակ, երբ երաժշտությունը մատուցում էի խաղերի, շուրջպարերի, մրցույթների Ցմիջոցով, որտեղ երաժշտությունից, երգելուց բացի գերակշիռ դեր ունեք շարժումները, խոսքը, շփումը: Երեխաների հետ փորձում էինք առավել պարզ երգեր երգել, որտեղ առավել գերակշռում էին ձայնավոր հնչյունները, քանի որ ձայնավոր հնչյուններն արտասանելով էլ ավելի է զարգանում խոսքային ապարատը:

Գրեթե միշտ ամբողջ խումբը մասնակցել է հետազոտությանը, քանի որ այդպես աշխատանքը ավելի արդյունավետ կլիներ:

Ներկայացնեմ լեզվային ապարատի զարգացման վարչության 1 օրինակէ

Արածում է կովը դաշտում <<Մու՛, մու՛, մու՛ >>

Թռչկոտում է գծավոր մեղուն <<Ձ,Ձ,Ձ,>>

Կամաց քամին է փչում <<Ֆ,Ֆ,Ֆ,>>

Զանգակն է հնչում <<Դինգ – դոնգ>>

Խոտերում ծղրիդն է երգում <<Յ,Յ,Յ,>>

Փոքրիկ ծիտն է ծվլում <<Ծիվ,ծիվ >>

Եվ բզեզն է բազում <<Ժ,Ժ,Ժ>>

Դասի պլան

Թեմա՝ խոսք՝ և երաժշտություն՝ Ս.Միրզոյանի

Նպատակը՝ Ծանոթացնել երաժշտությանը և երգի բառերին :Զարգացնել երաժշտությունը ուշադիր ունկնդրելու,ընկալելու,մտապահելու և դրան հուզականորեն արձագանքելու ունակությունը:

Ընթացքը՝ Երեխաները դահլիճ են մտնում քայլերգով և նստում աթոռներին:Հարցերի միջոցով վեր է հանվում երեխաների պատկերացումները զարդարված եղևնու և տոնածառի մասին:Այնուհետև ունկնդրում են <<Տոնածառ ջան>> երգը:Փոքրիկ տեսասահիկի միջոցով զարդարել <<Տոնածառ ջան երգը>>:Հարցերի միջոցով վեր ենք հանում երգի բնույթն ու տրամադրությունը:Ուսուցանվում է երգի բառերը,հետո փորձում ենք կատարել երաժշտության տակ:

Խաղ՝ Խաղալ <<Փաթիլ-փաթիլ>>խաղը:

Երեխաները վերադառնում են իրենց տեղերը:

Անհրաժեշտ պարագաներ՝ Տեսասահիլ, փաթեթներ,Ամանորյա նկարներ:

Տնօրենի եզրակացությունը

Պարապմունքը կատարվեց տարատարիք խմբում, որտեղ երեխաների տարիքը 3,6 տարեկան էին: Առկա էին դիտակտիկ նյութեր, տեսասահիկ:

Պարապմունքի ընթացքում երեխաները զարդարել էին փոքրիկ եղևնի, դարձրեցին տոնածառ:

Երաժիշտ- դաստիարակը պարապմունքը անցկացրեց նյութերին համապատասխան: Դժվարությամբ մասնակցեցին մի քանի փոքր երեխա, բայց քանի որ երեխաներին շատ հոգեհարազատ թեմա էր, բոլորը մասնակցեցին մեծ ուրախությամբ:

Երաժիշտ-դաստիարակը կատարեց իր առջև դրված խնդիրները և հասավ նախորոք դրված նպատակին:

Եզրակացություն

1. Երաժշտությունը երեխաների խոսքի զարգացման արդյունավետ միջոց է ցանկացած տարիքում :
2. Երաժշտական գործունեության յուրաքանչյուր տեսակ ուսուցչի և երեխաների շփման գործընթաց է , հետևաբար թույլ է տալիս երեխայի խոսքի նպատակային և արդյունավետ զարգացումը :
3. Երաժշտական և ռիթմիկ շարժումները թույլ են տալիս . ստեղծել ակտիվ փոխգործակցության մթնոլորտ, երեխաների սոցիալական և հաղորդակցական հմտությունների **զարգացում** . հաղորդակցություն, կարեկցանք, բարի կամք և փոխազդեցություն այլ երեխաների հետ.
 - **զարգացնել** ինքներդ ձեզ և ուրիշներին ավելի լավ հասկանալու կարողություն.
 - բարելավել մտավոր գործընթացները՝ խոսք, ուշադրություն, **երևակայություն** , հիշողություն:
4. Երեխաների մոտ անհրաժեշտ է **զարգացնել ռիթմի զգացողությունը՝ որպես ճիշտ խոսքի** ձևավորման պայման :
5. Լսելը երաժշտական գործունեության համընդհանուր տեսակ է , որը երեխային սովորեցնում է հասկանալ, թե ինչի մասին է «*պատմում*» երաժշտությունը : Երաժշտություն լսելու և այն վերլուծելու ընթացքում երեխաները զարգացնում են խոսք , որը դառնում է շատ ավելի բովանդակալից, **երևակայական և արտահայտիչ** : Երեխաները, կիսվելով իրենց տպավորություններով, **զարգացնում են համահունչ խոսքի** հիմնական ձևերը՝ մենախոսական և երկխոսական:

Գրականության ցանկ

- Պիաժե Ջ. Речь и мышление ребёнка. М., 1994.
- Флейвелл Дж. Х. Генетическая психология Жана Пиаже. М., 1967.
- Цейтлин С. Н. Язык и ребёнок. Лингвистика детской речи. М.: Владос, 2000.- 240 с.
-
- <https://cyberleninka.ru>